

הוא בבחינת „אין“, אם כן, אף אנו שנינו הננו „אין“. „אין“ אני חייב לך ו„אין“ אני מחזיר לך והחשבון שבינינו מסולק.

בארץ ישראל, המרכז הרוחני של היהדות, שאינו נחרב לעולם, הבטיח רבי מנדיל מויטבסק השפעה ניכרת לתנועה החדשה. במיהרן, הקים הגאון הקדוש, הטהור מכל רבב, רבי שמואל שמלקה הורוביץ, שגם ה„גאון“ קרא עליו: „לכולהו אית להו פירכא לבר מדשמואל“ מחסום, מפני התקפות הרב הגדול מפרג, רבי יחזקאל לנדוי („הנודע ביהודה“) ותלמידיו. כן עשה אחיו רבי פנחס בפרנקפורט על גבי מאין, לעומת רבני אשכנז הדרומית (רבי יוסף שטינהרט).

בקרלין, סמוך לגבול ליטא, הורו שני תלמידי המגיד הגדול, רבי דב בער, שנחשבו גם בין הגדולים כקדושי עליון. רבי אהרון מקרלין, שה„רב“ העריצו עד מאד וספר, כי גם יהודי פשוט, משהיה מזדמן למקום שבו התפלל פעם רבי אהרון, היו כסופין עילאיים ממלאים את לבו וקשה היתה עליו הפרידה משם. הוא נסתלק בהיותו בן 35 שנה. הניח אחריו שיר יוקד רגשות אש לכבוד שבת המלכה. מענינת מאד היא צואתו וה„מסירת מודעה“ הכלולה בה, המכוונת לשעת פטירתו מן העולם „והריני מבטל מהיום והלאה כל מחשבות זרות ורעות שאפשר לבא ח"ו בפעם ההיא“. ברוח חברו הגדול, „חסד לאברהם“, אין הוא מזכיר את השמות של הקבלה הספרדית אשר לחיד"א. הוא דבק בפשטות אך ורק בשלש עשרה עיקרי הדת, שלמענם באו אבותינו באש ובמים.

אהרן ב"ר אהרן פרידמן

חתימתו של רבי אהרון מקרלין

רבי שלמה מקרלין, חברו השקול כנגדו, נפגע בלודמיר מכדור של קוזק, בשנת תקע"ב בשעת סעודת השבת. בהתלהבותו היוקדת, דחה כל עזרה רפואית והמשיך בתפילתו עד יום השלישי, עת השיב אל א—ל רוחו.

כגדול התלמידים, נחשב רבי נחום טברסקי, שהניח אחריו ואחרי בנו, רבי מרדכי, לשמונת נכדיו המצוינים, רבבות חסידים, המוני העם בוולין ואוקריינה, שנהרו אליהם מתוך דבקות, יראת שמים ואמונה תמימה. ספרו „מאור עינים“, נמנה על ספרי המופת של תורת החסידות, אם כי אין הוא שוקע בבעיות מרקיעות שחקים, או אולי דוקא משום כך. עשירותם המופלגת של חסידי צ'רנוביל, שנוקפה על חשבון הברכות, שנתברכו מפי האדמו"רים, הפחד, שאסף את מתנגדיהם הנועזים ביותר מפני קללתם, הקימו חבורה מלוכדת, בה פתרו באופן אידיאלי, במסגרת הנתונים, על ידי מעשי חסד ואחווה אמתית את בעית המצוקה הכלכלית.